

Данієлла Бабіля

студентка 2 курсу відділення правознавства
ВСП «Мукачівський фаховий коледж НУБіП України»

Еволюція кримінального права : від класичних до сучасних підходів

Кримінальне право - галузь права, яка є системою загальнообов'язкових, законодавчо встановлених і забезпечуваних державою правових норм, що визначають, які діяння є кримінальними правопорушеннями, та заходи кримінально-правового впливу, що можуть застосовуватися внаслідок їхнього вчинення. Кримінальне право, як одна з основних галузей права, пройшло значний шлях еволюції. Від класичних теорій, що формувалися в умовах ранніх цивілізацій, до сучасних підходів, що враховують соціальні, економічні та технологічні зміни. Таким чином, кримінальне право постійно адаптується до нових реалій. Еволюція кримінального права — це складний процес, що відображає зміни в соціальних, економічних, політичних та культурних умовах суспільства. [1, с.137] Кримінальне право виникло в результаті соціальних потреб регулювання поведінки людей і захисту суспільства від злочинів. Його еволюція відображає зміни в культурі, нормах моралі та організації суспільства протягом тисячоліть. Існує кілька підходів до вивчення кримінального права. [2, 334] Класичний підхід до кримінального права був сформований у XVIII-XIX ст. й цим підходом були розроблені основи для розуміння злочину і покарання та визначені наступні принципи:

- злочин є результатом вільного вибору особи; люди діють раціонально, зважаючи вигоди та ризики;
- кримінальне покарання повинно бути пропорційним злочину; основна мета покарання — запобігання злочинам, а не помста;
- закон повинен бути чітким і зрозумілим;
- злочин є соціальним явищем, яке виникає внаслідок соціальних умов;
- важливо вивчати соціальні фактори, які сприяють злочинності;
- кримінальне право повинно враховувати соціальні контексти і прагнути до соціальної справедливості;

- кримінальне право часто відображає інтереси влади і домінуючих груп у суспільстві;
- необхідно аналізувати, як соціальні нерівності впливають на криміналізацію певних дій;

Наступним підходом до еволюції кримінального права є сучасний підхід[3, с.429]. Треба зауважити, що він розвивається в умовах глобалізації, технологічного прогресу та зміни соціальних норм. Сучасний підхід оцінює покарання не лише як засіб відплати, а й як можливість реабілітації злочинця, підкреслює важливість відновлення справедливості та примирення між сторонами, включає превентивні заходи та соціальну адаптацію. Він орієнтований на профілактику злочинності через соціальні програми, освіту та інші заходи, а також включає участь громади та різних соціальних інститутів у боротьбі зі злочинністю. Також сучасний підхід визначає міжнародні стандарти та співпрацю між країнами для боротьби з транснаціональною злочинністю. [4,с.278]

Сучасний підхід до кримінального права відображає зміни в суспільстві та нові виклики, з якими стикається правова система. Він прагне до більш комплексного і гуманного підходу до справедливості, враховуючи різноманітність причин і наслідків злочинності.

Таким чином, класичний підхід до кримінального права зосереджений на покаранні та індивідуальній відповідальності, тоді як сучасні підходи акцентують увагу на превенції, реабілітації та соціальних факторах. Сучасні моделі прагнуть до більш комплексного і гуманного підходу до правосуддя. Вибір між класичним та сучасним підходами до кримінального права залежить від конкретних цілей, контексту та потреб суспільства. Ефективність кожного з них залежить від конкретних обставин, культурного контексту і цілей правосуддя. У багатьох випадках оптимальним є поєднання елементів обох підходів, щоб забезпечити справедливість, безпеку та можливість для реабілітації.

Література

1. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. – К.: Ваїте, 2014. – 944 с.
2. Богатирьов А.І. Антикриміногенний вплив на злочинність у місцях несвободи України: монографія / А.І. Богатирьов. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 432 с.
3. Осауленко А.О. Законодавчі основи становлення та розвитку кримінально-виконавчої системи України (190-2005 рр.): монографія. Київ: Вадекс, 2019. – 450 с.
4. Дідківська Г.В., Мудряк Т.О., Гмирін А.А., Нікітін Ю.В., Топчій В.В. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник (схематичний збірник лекцій) – Вінниця : ТОВ «Твори», 2019. – 864 с.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**